

SVAKODNEVNICA PO GOJAKU

RAD I ODMOR NA DJELIMA IZ DONACIJE GOJAK

15. SRPNJA - 26. KOLOVOZA 2013.

GRADSKA GALERIJA
ANTUN GOJAK
MAKARSKA

SVAKODNEVNICA PO GOJAKU

RAD I ODMOR NA DJELIMA IZ DONACIJE GOJAK

15. SRPNJA - 26. KOLOVOZA 2013.

GRADSKA GALERIJA ANTUN GOJAK
MAKARSKA 2013.

"U mom dugogodišnjem radu je polazna točka bio i ostao elementarni život malog čovjeka - proizvođača koji svojim radom stvara pijacu. On ne pripada samo jednoj zemlji ili jednoj naciji, on nije samo moje uporište već ujedno i uporište svijeta. To je zdrav, razum i radišan, a uz to još i moralno odgojen čovjek. Bez rada se ne može isto kao ni bez odgoja. Rad je nužnost, a odgoj je potreba. Takvog čovjeka ne možeš dakle naći samo u jednoj zemlji ili jednoj naciji već ga nalaziš svugdje tamo gdje ga ima na kugli zemaljskoj. Po tome i malen čovjek može biti velik. Uostalom, veličina jednog čovjeka mjeri se njegovim zaslugama za dobrobit društva i povijest čovječanstva. Međutim, ni bez jednih ni bez drugih se ne može, jer su i jedni i drugi, i svi koji žive ili su živjeli, sastavni dio društva i svijeta."

Antun Gojak u kolovozu 1986.

/Iz intervjua kojeg je s umjetnikom vodio makarski kroničar prof. Petar Puharić, objavljen pod naslovom Moje drugovanje i razgovor s Antom Gopakom u lokalnom glasilu Makarska rivijera, 2. rujna 1986., stranica 9/

Piljarica, s.a. (detalj)
(kat. br. 24)

Antun Gojak svojom je pojavom obilježio cjelokupnu kulturu Makarske. Središnja je osobnost makarske likovnosti 20. stoljeća. Živio je i stvarao pod Biokovom, na svjetski poznatim obalama rodnog Primorja. Uronio se još za života u makarsko trajanje, iako možemo nagađati je li razlog tome bila želja ili tek nužda. Kontinuiranim umjetničkim stvaranjem dao je svoj pečat skupnoj makarskoj memoriji. Njegova stvaralačka strast ostavila je iznenađujuće svjež i rječit likovni memento ljudima Primorja. S Gojakovih platana na velika vrata u svijet umjetnosti ušli su Primorke i Primorci, stvarajući tako svojevrsan slikarski pandan Kačićevu epskom i svevremenskom književnom djelu. Gojakov izričaj oblikovao se na tragu stilskih gibanja međuratnog hrvatskog slikarstva, a oplemenjen je umjetnikovim tankočutnim pristupom s ponešto osobenačkim nazorima. Duhovni intenzitet njegovih djela zrcali zgusnuti amalgam njegovih misli, osjećaja i briga. Antun Gojak, stup makarske likovnosti i lokalna kulturološka posebnost, bio je slikar profesionalac i osvjedočeni humanist pa se, očekivano, rado bavio i žanr scenama. Smjerno i bez ikakve naznake posustajanja inspirirao se bliskim i poznatim, svakodnevnim situacijama. Ulazeći u kronološku analizu ovdje izloženih djela iz fundusa Gradske galerije Antun Gojak, nije teško zaključiti kako su ove teme umjetniku bile zanimljive cijelog života.

Njegov crtež *Krovovi-popravak* (kat.br.1.) najraniji je datirani izložak i gotovo programatski određuje izložbu. Decentan crtež, odmjeren i dovoljno efektan da nas zaokupi i uvuče u atmosferu radnje koja, promatrana sa zadane daljine, autoru ostaje dijelom svakodnevnice, a nama tek privlačnom živom slikom prošlosti. Atmosfera, ovaj put sukoba među osnovnim elementima što ih je kao slikar rado isticao, napinje minijaturnu kompoziciju *Žene sa brimenima* (kat.br.17.) do samog ruba izdržljivosti. Utopljene u snažno skučen krajolik, žene su pod teretom brimena moguća vizualna metafora čovjekovoj težnji za uspostavom ravnoteže među elementima.

Nešto otvorenije kompozicije, a vrijedi posebno istaknuti *Trbuhom za kruhom* (kat.br.18.) i *Jematva* (kat.br.16.), šire kontekstualiziraju čovjeka i dovode ga u jasan odnos prema krajoliku. *Jematva*, unatoč činjenici da je nezavršena svojim širokim, vedrim i čistim horizontom vuče naš pogled u te prozirne visine nepokolebljivog optimizma podržanog zemaljskom nadom berićetnog rujna. Nasuprot takvom iskrenom optimizmu stoji egzistencijalni nemir tempere *Trbuhom za kruhom*. Gojakov par, muškarac i žena, pritisnuti poslovičnim nedaćama što prate život malog puka, kao da kroče maleni pod zvijezdama neizvjesnim putem pruženim iskričavo nemirnim, simbolički ostvarenim krajolikom.

Ne uvijek veseo i bezbrižan život ostavljao je malo vremena za odmor. Gojakovi protagonisti tada su se povlačili u zatvorene, intimnije prostore. Upravo su interijeri činili izazov slikaru koji je još za života prepoznat od kritike kao pjesnik ozračja u zatvorenom. Maestralna kompozicija *Propentuš* (kat.br.20.) hommage je nelijepoj mediteranskoj navadi propentavanja (ogovaranja). Intrigantna dojmljivost ovog gotovo zvučnog zapisa dokone makarske svakodnevice otvorena je struktura što nas uvlači u poluglasni, gotovo prigušeni izlet u tuđi život, nevolju ili kakvo grešno zadovoljstvo. Na tragu *Propentuš*a su i dva prikaza kartaša, *Društvo za stolom* (kat.br.28.) i *Kartaši* (kat.br.13.), manje prpošna djela s dozom ozbiljnosti koju nosi atmosfera iščekivanja one karte koja daje pobjedonosne "punte".

Izložbom *Svakodnevnica po Gojaku* Gradska galerija Antun Gojak aktivno ispunjava poslanje muzejske ustanove, prezentirajući najvrjedniji dio svog fundusa, muzejsku zbirku Donaciju Gojak. Nadamo se, najpoželjnijim putem.

Krovovi – popravak, 1962.
(kat. br. 1.)

Radnici, s.a.
(kat. br. 12.)

Žene sa brimenima, s.a.
(kat. br. 17.)

Dide, kćer i unuk, 1979.
(kat. br. 29.)

Propentušė, s.a.
(kat. br. 20.)

Društvo za stolom, s.a.
(kat. br. 28.)

KATALOG IZLOŽENIH DJELA

1. Krovovi - popravak, 1962.
ugljen/papir, 50 x 70,5 cm
sign.d.donji k.: gojak 62.
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 10
2. Ležeci akt, s.a.
tuš/papir, 51 x 72 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 17
3. Poljski radovi, s.a.
tuš/papir, 44,5 x 63 cm
sign.l.dolje: pregledavanje kalupa
d.dolje: prosijavanje zemlje
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 25
4. Pastirice sa stadom, s.a.
ugljen/papir, 50 x 70 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 39
5. Beračice, 1973.
ugljen/papir, 50 x 70 cm
sign.d.donji k.: gojak 73.
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 40
6. Žena na kauču, 1975.
tuš/papir, 50,5 x 72 cm
sign.d.donji k.: gojak 75.
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 42
7. Guslar, s.a.
tuš/papir, 25 x 35 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 68
8. Ložač, s.a.
tuš/papir, 21 x 30 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 79
9. Žene, s.a.
tuš/papir, 22 x 35 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 82
10. Čovjek s brimenom, s.a.
kombinirana tehnika/papir, 22 x 35 cm
sign.desno dolje: nošenje takaja
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 99
11. Ribar, s.a.
tuš/papir, 30 x 23,5 cm
sign.l.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 137
12. Radnici, s.a.
tuš/papir, 24 x 34,5 cm
sign.d.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 139
13. Kartaši, s.a.
ugljen/papir, 22,5 x 33 cm
sign.d.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 141
14. Veslač, s.a.
tuš/papir, 23 x 31,5 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 198
15. Kolo, s.a.
tuš/papir, 23,5 x 32,5 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 199
16. Jematva, s.a.
ulje/platno, 88 x 108 cm
sign.nema
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 203
17. Žene sa brimenima, s.a.
akvarel/papir, 16 x 23 cm
sign.d.donji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 235
18. Trbuhom za kruhom, s.a.
tempera/papir, 23 x 34,5 cm
sign.d.donji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 237
19. Dječja kazališna predstava, 1977.
pastel/papir, 35,5 x 52 cm
sign.d.donji k.: gojak 77.
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 244
20. Propentuse, s.a.
pastel/papir, 23,5 x 34 cm
sign.l.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 245
21. Zdravica, 1980.
pastel/papir, 36,5 x 54 cm
sign.d.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 248
22. Maskenbal, 1977.
pastel/papir, 37 x 53 cm
sign.d.donji k.: gojak 77.
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 249
23. Vodonoša, 1986.
ulje/platno, 24 x 14 cm
sign.d.donji k.: gojak
/natpis na poledini: Gojak 28. VIII 86/
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 270
24. Piljarica, s.a.
ulje/platno, 30 x 26 cm
sign.d.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 271
25. Konferencija, 1976.
ulje/karton, 25 x 35 cm
sign.d.donji k.: gojak 76
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 272
26. U krevetu, s.a.
ulje/karton, 24 x 34,5 cm
sign.d.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 277
27. Pijaca, 1981.
ulje/platno, 48 x 65 cm
sign.d.gornji k.: gojak 81
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 279
28. Društvo za stolom, s.a.
ulje/karton, 35,5 x 53,5 cm
sign.l.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 282
29. Dide, kćer i unuk, 1979.
tempera/papir, 30 x 39 cm
sign.d.donji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 283
30. Uz komin, s.a.
pastel/papir, 29,5 x 38,5 cm
sign.d.gornji k.: gojak
Gradska galerija Antun Gojak
inv.oznaka: 525:MKR 320

Antun Gojak, 1986.
(Foto: A. Franić)

Antun Gojak rođen je 1907. godine u Makarskoj, gdje je pohađao i Građansku školu te stjecao prva iskustva u likovnom izražavanju. Građansku školu završio je 1922., kada je upisao Učiteljsku školu u Šibeniku. Istovremeno se sve intenzivnije bavio slikarstvom.

Likovnu akademiju upisao je 1927. u Zagrebu. Nakon završetka vojnog roka bio je na specijalki kod profesora Vladimira Becića i Marina Tartaglie. Diplomirao je 1936.

Vrijeme uoči Drugog svjetskog rata proveo je kao profesor u gimnazijama u Mostaru i Slavonskom Brodu. Kao izraziti talent prepoznat je na antologijskoj izložbi "Pola vijeka hrvatske umjetnosti", održanoj 1938. u Zagrebu. Nemirne i nesigurne godine Drugog svjetskog rata ostavile su trajne ožiljke na senzibilitet slikara pa se sve više zatvara u sebe.

Stoga je do kraja života uglavnom boravio u Makarskoj. Bio je član Udruženja likovnih umjetnika Hrvatske (ULUH) i izlagao je na njihovim skupnim izložbama.

Cijeli život posvetio je slikarstvu, najviše se zaokupljajući zavičajnim temama. Ostale slike motivirane su sjećanjima s povremenih putovanja u Češku, Sloveniju, Australiju te Bosnu i Hercegovinu. Godine 1986. dobio je Nagradu za životno djelo općine Makarska. Iste godine i umire.

132 slike i 201 crtež Antuna Gojaka čine Donaciju Gojak koju je 1988. umjetnikov brat Marin Rine Gojak darovao gradu Makarskoj. Donacija Gojak temelj je fundusa Gradske galerije Antun Gojak osnovane 1995.

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1964. Split

1969. Sarajevo, Umjetnički paviljon

1969. Makarska

1970. Slavonski Brod

1971. Srijemska Mitrovica

1975. Sydney, Gradska vijećnica

1986. Makarska, Muzej revolucije

1989. Makarska, Centar za kulturu općine Makarska, Slike iz donacije Gojak

1992. Makarska, Zavičajni muzej Centra za kulturu općine Makarska, Crteži iz donacije Gojak

1995. Split, Dom Hrvatske vojske, Antun Gojak 1907.-1986.

2008. Split, Galerija Emanuel Vidović, Muzej grada Splita, Izbor iz ostavštine Antuna Gojaka iz Makarske

POKROVITELJI
Ministarstvo kulture RH
Grad Makarska

DONATOR
Hrvatska elektroprivreda d.d.

SPONZOR
Turistička zajednica grada Makarske

ORGANIZATOR
Gradska galerija Antun Gojak

Makarsko kulturno ljeto 2013.

*Svakodnevnica po Gojaku
Rad i odmor na djelima iz Donacije Gojak*

/izložba iz fundusa Gradske galerije Antun Gojak-muzejska zbirka "Donacija Gojak"/

*Koncepcija izložbe: Josip Karamatić
Postav izložbe: Josip Karamatić
Trajanje izložbe: 15. srpnja – 26. kolovoza 2013.
Mjesto održavanja: Gradska galerija Antun Gojak*

*Izdavač kataloga: Gradska galerija Antun Gojak
Broj izdanja: 77
Autor predgovora: Josip Karamatić
Grafička priprema, oblikovanje i tisak: Studio Quadart, Makarska
Fotografija: Rikardo Škorlić
Lektura: Milan Pavlinović
Naklada: 1000 komada*

*Gradska galerija Antun Gojak
Don Mihovila Pavlinovića 1
21300 Makarska
e-mail: galerija.agojak@makarska.hr
www.galerija-antun-gojak.hr*

MAKARSKO KULTURNO LJETO 2013.

GRAD MAKARSKA

ISBN 978-953-7519-03-2